

Terlecka, Małgorzata

Posiedzenie Komisji ds. Upowszechniania i Nauczania Historii Nauki i Techniki

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 21/4, 805-806

1976

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

z całej Polski, wysłuchano następujących referatów: prof. Stanisława Konopki — *Działalność naukowa, redakcyjna i wydawnicza prof. Adama Wrzosa w świetle jego wypowiedzi i jego listów nie ogłoszonych w druku*; prof. Tadeusza Bilikiewicza — *W stulecie urodzin Adama Wrzosa (1875—1975)*; prof. Ksawerego Rowińskiego — *Propedeutyka lekarska Adama Wrzosa*; doc. Tadeusza Marcinkowskiego — *Prace prof. Adama Wrzosa z pogranicza medycyny sądowej*; dr Teresy Ostrowskiej — *Wkład prof. Wrzosa do dziejów polskiego czasopiśmiennictwa lekarskiego*; dr Romana Meissnera — *Zasługi Adama Wrzosa dla rozwoju antropologii w Polsce*; mgr Zenona Maćkowiaka — *Adama Wrzosa działalność w tajnym Uniwersytecie Ziemi Zachodnich*.

Zofia Podgórska-Klawe

KOMITET HISTORII NAUKI I TECHNIKI

POSIEDZENIE KOMISJI DS. UPOWSZECHNIANIA I NAUCZANIA HISTORII NAUKI I TECHNIKI

Dnia 22 maja 1976 r. odbyło się pod przewodnictwem doc. I. Stasiewicz-Jasiukowej posiedzenie poświęcone omówieniu sprawy nauczania historii nauki powszechnej w szkołach wyższych oraz wprowadzenia elementów historii nauki i techniki do programów ogólnokształcącej szkoły dziesięcioletniej. Wygłoszone zostały dwa referaty mające charakter sprawozdawczy: 1) doc. A. Czekajewskiej-Jędrusik — z prac Grupy ds. Nauczania Historii Nauki Powszechnej i 2) doc. C. Majorca — z prac Grupy ds. Wprowadzenia Elementów Historii Nauki i Techniki w szkołach dziesięcioletnich.

Doc. A. Czekajewska zwróciła uwagę m.in. na dwie możliwe formy wprowadzenia historii nauki na różne kierunki uniwersyteckie: 1) dodanie do programu obowiązującego na danym kierunku studiów — jako przedmiotu dodatkowego; 2) zasugerowanie wykładom przedmiotów o charakterze historycznym wprowadzania do swych wykładów elementów historii nauki. Obydwie formy napotykają na duże trudności w realizacji. Programy są wszędzie przeładowane, a nawet najlepsze chęci wykładowców mogą się rozbić o brak odpowiedniego przygotowania. Przy tych trudnościach, zdaniem referentki, najlepszym rozwiązaniem byłoby zapewnienie historii nauki samodzielnego miejsca w programie zajęć uniwersyteckich. A więc należałoby ubiegać się o powołanie na uczelniach wyodrębnionego zakładu lub katedry historii nauki powszechnej z zadaniem prowadzenia działalności dydaktyczno-badawczej. Katedra taka obsługiwałaby przede wszystkim bibliotekoznawstwo, a także wszystkie nauczycielskie kierunki studiów, a zwłaszcza studia historyczne i pedagogiczne.

W dyskusji po referacie do wymienionych kierunków dodano jeszcze kulturoznawstwo (dr K. Migoń). Dyskusja dotyczyła przede wszystkim obecnego programu historii nauki na studiach bibliotekoznawczych oraz problemów związanych z przygotowaniem kadry przyszłych wykładowców historii nauki.

Obecny program nauczania historii nauki na studiach bibliotekoznawczych o profilu matematycznym (Warszawa, Poznań, Kraków) uległ istotnym przeobrażeniom w stosunku do programu obowiązującego przed reorganizacją kierunku. Na pierwszych latach studiów wprowadzono teraz syntetycznie ujętą historię kultury zamiast dotychczasowych trzech przedmiotów — historii literatury, historii książki i historii nauki. Historia nauki zaś pojawia się obecnie

dopiero na starszych latach jako przedmiot wspomagający dla wybranej specjalizacji. Można mieć obawy, czy jest możliwe objęcie przez jednego wykładowcę całej syntezy dziejów kultury i przekazanie jej we właściwy sposób młodzieży bezpośrednio po ukończeniu szkoły średniej, a więc nie przygotowanej jeszcze zadowalająco do myślenia syntetycznego (doc. I. Stasiewicz-Jasiukowa). Proponowany przez doc. A. Czekajewską zakład lub katedra historii nauki mogłaby na razie powstać w ramach Instytutu Bibliotekoznawstwa. Powinien to jednak być zakład historii nauki, a nie historii kultury.

Powyższy projekt jest dyskusyjny. W tej wersji bowiem historia nauki musiałaby być jedynie przedmiotem wspomagającym bibliotekoznawstwo, natomiast nie spełniałaby ważnego postulatu autonomiczności (doc. B. Bieńkowska). Bibliotekoznawstwo może być użytkownikiem umiejętności dydaktycznych historyków nauki, ale nie jest powołane do inspirowania badań merytorycznych. Jednakże niezależnie od ewentualnego powołania zakładu, sprawą niesłychanie ważną i pilną jest przygotowanie uniwersyteckiego podręcznika historii nauki powszechnej, zaspokajającego potrzeby nie tylko studentów bibliotekoznawstwa. Brak takiego podręcznika daje się odczuć bardzo silnie.

Rozważając problem przygotowania nowej kadry wykładowców historii nauki należałoby pomyśleć o wykorzystaniu do tego celu Zakładu Historii Nauki, Oświaty i Techniki, i to zanim podejmie się ewentualne próby utworzenia wyodrębnionego zakładu lub katedry na uniwersytecie (dr S. Zamecki). Można byłoby dążyć do takiego rozszerzenia zadań Zakładu Historii Nauki, Oświaty i Techniki, aby do jego działalności badawczej doszło ponadto kształcenie kadry dydaktycznej dla wyższych uczelni. Trzeba byłoby tu jednak zwrócić uwagę na to, aby komórka dydaktyczna Zakładu Historii Nauki, Oświaty i Techniki nie była jedynie zrzeszeniem ludzi dobrej woli, pozbawionym określonych ram organizacyjnych (doc. A. Czekajewska).

Doc. C. Majorek w swoim sprawozdaniu z prac Grupy ds. Wprowadzania Elementów Historii Nauki w Szkołach Średnich wskazał m.in., iż w programie przyszłej 10-letniej szkoły ogólnokształcącej historia nauki ma mieć przede wszystkim charakter fakultatywny, dlatego też szczególnie ważny jest poziom tych wykładów. Istotne jest również zwrócenie w tym programie uwagi na integrującą funkcję historii nauki. Instytut Programów Szkolnych zainteresowany jest udziałem historyków nauki w przygotowaniu nowych programów dla przyszłej szkoły 10-letniej. Instytut widzi również pilne zadanie dla historyków nauki w zakresie odpowiedniego szkolenia nauczycieli (dr J. Centkowski). Sprawą palącą jest ponadto opracowanie odpowiedniego podręcznika historii nauki (mgr W. Grębecka). Ponadto historycy nauki powinni być w kontakcie z autorami podręczników z poszczególnych przedmiotów nauczania.

Zwrócono także uwagę, że istotne znaczenie ma zaangażowanie się historyków nauki w rozbudzanie zainteresowania reprezentowaną przez nich dyscypliną u młodzieży szkolnej (pogadanki, odczyty itp. — dr S. Zamecki).

Małgorzata Terlecka

MEMORIAŁ W SPRAWIE WPROWADZENIA ELEMENTÓW HISTORII NAUKI I TECHNIKI DO PROGRAMU SZKOŁY ŚREDNIEJ

Komisja do Spraw Nauczania i Upowszechniania Historii Nauki i Techniki — działająca w ramach Komitetu — opracowała memoriał, który dotyczy wprowadzenia elementów historii nauki i techniki do programu dziesięcioletniej szkoły średniej. Memoriał ten — zaakceptowany przez Prezydium Komitetu